

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України “Про осіб, які залучалися
до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист
незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України”

1. Мета

Метою розробки проєкту акта є виокремлення із Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” категорій осіб, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, але не брали участі у бойових діях, встановлення правового статусу та державних гарантій, які надаватимуться цій категорії осіб для визнання їхнього вкладу в забезпечення оборони України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено Міністерством у справах ветеранів України з метою комплексного виконання пункту 113 Плану пріоритетних дій Уряду на 2024 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.02.2024 № 137-р.

У зв’язку з тимчасовою окупацією Російською Федерацією АР Крим та м. Севастополя, вторгнення на територію Донецької та Луганської областей, широкомасштабним вторгненням на територію України з 24.02.2022 український народ дає відсіч агресору та веде справедливую війну за відновлення територіальної цілісності та збереження своєї незалежності і суверенітету.

З того часу багато українців стали до лав Сил безпеки та оборони. Водночас, значну кількість осіб було залучено до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

Слід зазначити, що на сьогодні правовий статус осіб, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, визначається Законом України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

Цим Законом передбачено надання статусу ветерана війни працівникам підприємств, установ і організацій, які залучалися до участі в антитерористичній операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а сім’ям загиблих (померлих) таких осіб – члена сім’ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України.

Однак, віднесення вказаних цивільних осіб до ветеранів війни не відповідає принципу об’єктивності і справедливості, а також певним чином знецінює внесок Захисників та Захисниць України, які вступають в бій з ворогом, щоденно ризикуючи своїм життям та здоров’ям.

Відтак, дане питання потребує системного перегляду та виокремлення такої категорії осіб із загального переліку осіб, які віднесені до ветеранів війни.

Відповідно до статті 3 Конституції України, права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави.

Стаття 8 Основного Закону стверджує, що в Україні визнається і діє принцип

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000E7F2390055DFD800
Підписувач Калмикова Наталія Фернандівна
Дійсний з 12.09.2024 0:00:00 по 11.09.2026 23:59:59

Мінветеранів

№ 7920/1/3.1-25 від 15.04.2025

Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права.

З огляду на викладене, Міністерство у справах ветеранів України розробило проєкт акта, спрямований на виокремлення із Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” працівників підприємств, установ і організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, із збереженням пільг, які на сьогодні надаються вказаній категорії осіб.

Цим Законом передбачається надання працівникам підприємств, установ і організацій, які залучалися до забезпечення участі в антитерористичній операції та здійснення заходів із забезпечення статусу залученої особи, особам з їх числа, які отримали інвалідність під час участі в зазначених подіях, – залученої особи з інвалідністю, а сім'ям загиблих (померлих) таких осіб – статус члена сім'ї загиблої (померлої) залученої особи.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується:

1) унормувати поняття та зміст статусу, який мають право отримати особи, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, визначивши такий статус як “залучена особа”, “залучена особа з інвалідністю”, “член сім'ї загиблої (померлої) залученої особи”;

2) визначити категорії осіб, які мають право на отримання вказаного статусу;

3) унормувати, що зазначений статус надається у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

4) передбачити державні гарантії особам, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема у сфері охорони здоров'я, безоплатне надання психологічної допомоги, а для осіб з інвалідністю – також соціальної і професійної адаптації.

Крім того, унормувати питання надання статусів відповідно до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” та цього Закону органами місцевого самоврядування, а також передбачити, що ці органи можуть за рахунок коштів місцевих бюджетів надавати додаткові до встановлених законодавством гарантії щодо соціального захисту особам, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

З набуттям чинності цим законопроєктом особи, зазначені в пункті 13 статті 9 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, будуть належати до категорії “залучені особи”, особи з інвалідністю внаслідок війни з числа працівників підприємств, установ і організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із

забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та стали особами з інвалідністю внаслідок ушкодження здоров'я, одержаного під час участі в зазначених подіях, зазначені в пункті 11 частини другої статті 7 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, – статус залученої особи з інвалідністю, а сім'ї загиблих (померлих) внаслідок ушкодження здоров'я, одержаного під час участі в таких подіях осіб, зазначені в пункті 5 частини першої статті 10¹ Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, – членами сімей загиблих (померлих) залучених осіб.

4. Правові аспекти

У відповідній сфері суспільних відносин діють: Конституція України, Кодекс законів про працю, закони України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про соціальні послуги”, “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, “Про відпустки”, “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про поховання та похоронну справу”, інші акти законодавства.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Передбачається, що реалізація проєкту акта здійснюватиметься в межах коштів бюджетних програм відповідних міністерств, Пенсійного фонду України, органів місцевої влади.

На сьогодні в бюджеті передбачено видатки на надання пільг особам, яким надано статус учасника війни, особи з інвалідністю внаслідок війни та члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України.

Під час проведення Мінветеранів узгоджувальної наради 26.03.2025 із заінтересованими органами на виконання пункту 1 протоколу № 9 засідання Урядового комітету з питань економічної, фінансової, аграрної політики, стратегічних галузей промисловості, паливно-енергетичного комплексу та у справах ветеранів від 04.03.2025, Мінфіном зауважено про необхідність доопрацювання фінансово-економічних розрахунків до проєкту акта, оскільки передбачалось, що працівникам підприємств, установ і організацій, які залучалися до участі заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, буде надано державну підтримку в межах наявних фінансових ресурсів, але збережено увесь перелік пільг лише для залучених осіб, яким вже надано статус учасника війни або особи з інвалідністю внаслідок війни за участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції та/або здійсненні заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Фінансово-економічні розрахунки щодо потреби в державних коштах для забезпечення надання пільг залученим особам, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, будуть проведені при розгляді питання про віднесення до залучених осіб

працівників підприємств, установ і організацій, які залучалися до участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Для проведення фінансово-економічних обрахунків необхідна інформація від військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів про кількість осіб, яких залучено до забезпечення проведення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

У зв'язку із продовженням воєнних дій на території України, беручи до уваги, що значна кількість громадян України в той чи інший спосіб бере участь у виконанні завдань оборонного призначення, неможливо визначити у повному обсязі кількість осіб, які будуть вважатися залученими особами, тому вважаємо за доцільне провести такі обрахунки та унормування питання надання статусу залученої особи працівникам підприємств, установ і організацій, які залучалися до участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, після скасування воєнного стану в Україні.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження із Мінфіном, Мінекономіки, Мінцифри, Мінсоцполітики, МОЗ, Міноборони, МВС, СБУ, Службою зовнішньої розвідки, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Національною поліцією, Національною гвардією, Адміністрацією Держприкордонслужби, Адміністрацією Держспецтрансслужби, Адміністрацією Держспецзв'язку, ДСНС.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Мін'юстом.

Публічні консультації з громадськістю будуть проведені у формі електронних консультацій на офіційному вебсайті Міністерства у справах ветеранів України відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. Пропозиції та зауваження до проекту акта не надійшли.

Проект акта стосується прав осіб з інвалідністю та надсилався на погодження до громадської спілки “Всеукраїнське громадське об'єднання “Національна асамблея людей з інвалідністю України”.

Проект акта стосується питань функціонування місцевого самоврядування та потребує погодження із Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування “Українська асоціація районних та обласних рад” і Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування “Асоціація міст України”.

Проект акта не стосується прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських

профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого із захисту державної мови та Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Проект акта стосується прав осіб з інвалідністю та потребує погодження з Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та громадською спільнотою "Всеукраїнське громадське об'єднання "Національна асамблея людей з інвалідністю України".

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правові експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта не матиме впливу на ринкове середовище, інтереси суб'єктів господарювання, розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад, ринок праці, рівень зайнятості населення, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище, інші суспільні відносини.

Реалізація акта забезпечить право осіб, які залучалися до забезпечення проведення заходів, спрямованих на захист незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України і не брали безпосередньої участі у бойових діях, на отримання окремого статусу залученої особи.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава і суспільство в цілому та працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України і не брали участі у бойових діях.	позитивний	Прийняття проекту та виконання передбачених заходів забезпечить відповідність характеру виконуваних робіт наданому статусу.

Міністр у справах ветеранів України

Наталія КАЛМІКОВА

_____ 2025 р.